

**Vlindermonitoring
Balgoyse Wetering-west 2024
(dag-, macro- en microvlinders)**

**Hans Hollander
22 november 2024
Rapport 49**

ir. Hans Hollander
Oudelaan 2005
6605 SC Wijchen
06 -37384467
hanshollander@xmsnet.nl

Overige publicaties: zie www.fauna-onderzoek-wijchen.nl

Boerenpad, van Drutenseweg richting heggengebied.

Foto voorzijde: Landkaartje (voorjaarsgeneratie), 7 mei 2024

Inhoud

1	INLEIDING	4
1.1	VLINDERONDERZOEK BALGOYSE WETERING	4
1.2	UITVOERING	4
1.3	LEESWIJZER	4
2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN METHODE.....	5
2.1	BALGOYSE WETERING.....	5
2.2	ONDERZOEKSGBIED BALGOYSE WETERING WEST	5
2.3	METHODE	7
3	DAGVLINDERS.....	8
3.1	RESULTATEN 2024.....	8
3.2	WAARNEMINGEN 2016-2024 PER JAAR.....	8
3.3	AFNAME GRASLANDSOORTEN.....	10
4	MACROVLINDERS	11
4.1	RESULTATEN 2024.....	11
4.2	WAARNEMINGEN 2013-2024 PER JAAR.....	11
5	MICROVLINDERS	14
5.1	RESULTATEN 2024.....	14
5.2	WAARNEMINGEN 2016-2024 PER JAAR.....	14
6	KORTE SAMENVATTING.....	18
	REFERENTIES	19

Hagedoornvlinder, 17 juni 2022

1 Inleiding

1.1 Vlinderonderzoek Balgoyse Wetering

Tussen 2004 en 2008 heb ik waarnemingen van 11 soorten dagvlinders genoteerd langs de Balgoyse Wetering ten zuiden van Wijchen (Hollander, 2009). In 2016 ben ik gestart met gericht dagvlinderonderzoek in de Balgoyse Wetering (Hollander, 2016; 2017; 2021; 2022; 2023). In dit rapport zijn de waarnemingen van 2016 t/m 2024 opgenomen. Hiermee wordt een beeld geschetst van de in het onderzoeksgebied voorkomende populaties dagvlinders en de veranderingen hierin. In 2017 is in dit gebied gestart met 2 vlinderroutes ('heggen' en 'boerenpad') in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring, dat wordt gecoördineerd door De Vlinderstichting. De waarnemingen op deze vlinderroutes zijn onderdeel van de resultaten in dit rapport, maar niet afzonderlijk besproken. Vanaf 2021 is sprake van een afname van graslandvlinders in het onderzoeksgebied. Ook in deze rapportage is daar weer apart aandacht aan besteed. Behalve waarnemingen van dagvlinders zijn tijdens de bezoeken ook waarnemingen van dagactieve macro- en microvlinders genoteerd. Enkele keren is gesmeerd en zijn ook waarnemingen van nachtactieve nachtvlinders gedaan. Vanaf 2021 is vooral in het najaar gezocht naar mijnen (vraatsporen) van microvlinders (mineerders).

1.2 Uitvoering

De dagvlinderbezoeken in Balgoyse Wetering-west vinden jaarlijks plaats van april t/m september, met in enkele jaren bezoeken in maart en in oktober. In totaal zijn er in het onderzoeksgebied van 2016 t/m 2024 206 bezoeken geweest met dagvlinderwaarnemingen. Hierbij werd gelopen langs schouwpaden langs de wetering en tussenliggende gebiedsdelen werden afgestruind waar op dat moment geen / minder vegetatie aanwezig was. Vooral in het zomerseizoen zijn sommige delen minder toegankelijk door de (hoge) vegetatie-ontwikkeling. Alle waarnemingen zijn ingevoerd in ObsMapp en geüpload naar waarneming.nl. Van oktober t/m maart is aanvullend gezocht naar macro- en met name microvlinders (mineerders).

Het onderzoek vindt plaats met een onderzoeksvergunning van SBB Regio Rivierenland, waardoor ook niet openbaar toegankelijke delen betreden mogen worden.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een gebiedsbeschrijving en een beschrijving van de methode. Hoofdstuk 3 beschrijft de waarnemingen van dagvlinders, hoofdstuk 4 van macrovlinders en hoofdstuk 5 van microvlinders. Steeds zijn eerst de waarnemingen in 2024 besproken, die vervolgens zijn vergeleken met eerdere waarnemingen van 2016 t/m 2023. Specifiek bij graslandvlinders is een paragraaf opgenomen over de in eerdere jaren geconstateerde afname van graslandvlinders. Hoofdstuk 5 geeft een korte samenvatting. Tot slot zijn de gebruikte referenties opgenomen.

Alle foto's in dit rapport zijn van de auteur.

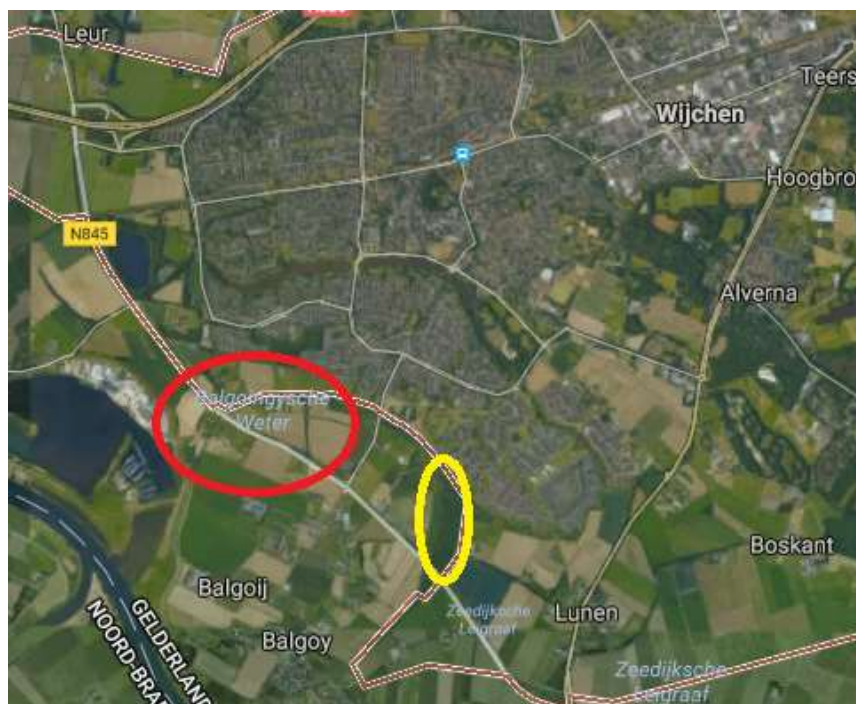

Heggengebied, grote oostelijke veld ('heggengebied'), panorama, 13 oktober 2018.

2 Gebiedsbeschrijving en methode

2.1 Balgooyse Wetering

De Balgooyse Wetering is een wetering tussen Wijchen en Balgoij, ten zuiden van Wijchen. De ligging van de onderzoeksgebieden is weergegeven in figuur 1. De Balgooyse Wetering komt via een sluis ter hoogte van de haven van Wijchen uit in de Loonse Waard, een voormalige zandafgraving die in open verbinding staat met de Maas. De wetering zelf komt uit oostelijke richting. De Balgooyse Wetering is onderdeel van het Gelders Natuur Netwerk. Het onderzoeksgebied is deels in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer, de gemeente Wijchen, waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebieden Balgooyse Wetering west (rood) en Balgooyse Wetering oost ten opzichte van Wijchen. In dit rapport zijn alleen waarnemingen van Balgooyse Wetering west besproken. Voor Balgooyse Wetering oost zie Hollander (2022).

2.2 Onderzoeksgebied Balgooyse Wetering west

Het onderzoeksgebied Balgooyse Wetering west is weergegeven in figuur 2. Het omvat een deel tussen de Balgooyse Wetering en de Drutenseweg en een deel ten zuiden van de Drutenseweg waar de Balgooyse Wetering doorheen loopt.

Langs de Balgooyse Wetering (oostoever) loopt vanaf de Drutenseweg ter hoogte van de afslag naar de Loonse Waard een schouwpad, dat doodloopt tegen een bosje. Ten zuiden van de wetering bevindt zich hier een heggegebied met tussenliggend open grasland. Langs de oostrand van het onderzoeksgebied loopt een boerenpad zuidwaarts richting de Drutenseweg. Ook de noordelijke berm van de Drutenseweg valt binnen het onderzoeksgebied. Het grasland ten zuiden van de poel en de akker ten zuiden van het heggegebied zijn niet belopen.

Het deel direct zuid van de Drutenseweg west van de Wetering is natuurontwikkelingsgebied; afgegraven, ingezaaid en deels beplant met jonge boompjes. In 2023 is dit dichtgegroeid en grotendeels onbegaanbaar. Het deel zuid van de wetering en oost van de Van Cittersweg is deels zandafgraving en deels bos; langs de sloot die het graslandgebied begrensd loopt een voetpad dat ook is belopen. Het deel west van de van Cittersweg is deels bos en deels (dijk)grasland en grenst aan de sluis waardoor de Balgooyse Wetering in de haven uitmondt.

Voor een uitgebreide beschrijving van beheer en gebruik van het onderzoeksgebied zie eerdere rapportages (zie Referenties)

Figuur 2. Begrenzing onderzoeksgebied Balgooyse Wetering west (rood) met de 2 NEM-vlinderroutes (blauw) 'heggen' en 'boerenpad'. Het heggengebied is in eigendom van SBB en wordt verpacht.

Graslanden heggengebied. Linksboven: westelijke en smalste graslandje in april; rechtsboven tweede veld eind mei; linksonder derde veld eind mei; rechtsonder grootste en oostelijkste veld eind mei.

2.3 Methode

Tabel 1 geeft de bezoekdata per jaar per maand. In 2024 zijn 17 bezoeken uitgevoerd. In de gehele periode 2016-2024 zijn in totaal 206 bezoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied Balgoyse Wetering west. In principe werden tijdens de bezoeken vaste routes gelopen. Het noordelijk deel van Balgoyse Wetering west boven de Drutenseweg is daarbij vaker bezocht dan het zuidelijk deel. Tijdens de bezoeken zijn alle vlinderwaarnemingen ingevoerd in waarneming.nl.

Het aantal bezoeken in maart, april en mei 2024 was met totaal 3 laag in vergelijking met andere jaren. Redenen hiervoor zijn deels het weer (zeer nat voorjaar), deels persoonlijke omstandigheden (ziekte). Het totaal aantal bezoeken in 2024 was het laagste aantal sinds 2018.

Maand	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Januari								1	1
Februari							2		
Maart		1		2	3	1	3	1	1
April	2	1	4	2	10	3	2	3	1
Mei	5	3	4	5	7	4	2	3	2
Juni	2	3	5	6	4	3	4	4	3
Juli	5	3	4	2	3	4	2	2	2
Augustus	1	1	5	5	3	2	3	2	3
September	1	3	5	4	5	2	2	3	3
Oktober			1	2	1	2	2		1
November						1	1		
December					1	1			
Totaal	16	15	28	28	37	23	23	19	17

Tabel 1. Aantal bezoeken met dagvlinderwaarnemingen Balgoyse Wetering west per maand en per jaar 2016 t/m 2024. Wit = telseizoen dagvlinders; lichtgroen = aanvullende bezoeken nachtvlinders.

Gestreepte goudspanner, 8 juni 2024

3 Dagvlinders

3.1 Resultaten 2024

In tabel 2 is het aantal waargenomen individuen per bezoek in 2024 opgenomen. Er zijn 14 soorten waargenomen, waarvan bont zandoogje het meest (311), gevolgd door klein koolwitje (75) en dagpauwoog (56). Dikkopjes zijn niet waargenomen in 2024. Oranjetipje is met 9 individuen, mede vanwege het lage aantal bezoeken in april en mei, weinig gezien. Het aantal witjes, zowel klein als klein geaderd, was vrij laag, de aantallen kwamen net als in 2023, pas laat op gang. Het aantal blauwtjes, waarvan bruin blauwtje wederom niet is waargenomen, was wederom laag. Van de andere zandoogjes dan bont zandoogje was het aantal individuen in 2024 eveneens vrij laag: bruin zandoogje 35, oranje zandoogje 3 en hooibeestje slechts 2.

2024	2024														Totaal	
	6-04-24	7-05-24	18-05-24	8-06-24	21-06-24	28-06-24	7-07-24	19-07-24	12-08-24	24-08-24	31-08-24	6-09-24	13-09-24	20-09-24		
1 Zwartsprietdikkopje																
2 Groot dikkopje																
3 Koninginnenpage																
4 Oranjetipje	6	3														9
5 Groot koolwitje	2	1			2	2	2	1		1						11
6 Klein koolwitje	7	1		2	11	2	1	6	18	13	7	5	2			75
7 Klein geaderd witje	4	1			8	2	1	2	6	8	4	1	1			38
9 Citroenvlinder	4															4
10 Kleine vuurvlinder																
11 Eikenpage																
12 Boomblauwtje											3					3
13 Bruin blauwtje																
14 Icarusblauwtje								1			1	1				3
15 Atalanta			1		3		2	3	2	1						12
16 Distelvlinder																
17 Dagpauwoog	14	2	2		1	5	1	*	7	13	9	2				56
18 Kleine vos																
19 Gehakkelde aurelia																
20 Landkaartje		3				1	2		9	5	2					22
21 Bruin zandoogje				3	2	16	12	2								35
22 Oranje zandoogje								2	1							3
23 Bont zandoogje	8	8	5			23	16	26	16	51	36	44	29	49		311
24 Hooibeestje			2													2
Waarnemingen/dag	32	29	13	3	4	64	40	39	30	93	77	70	38	52		584
Soorten/dag	4	7	7	1	2	7	7	9	8	6	7	7	5	3		
Cumulatief	4	8	11	12	12	12	12	13	14	14	14	14	14	14		

Tabel 2. Aantal individuen dagvlinders 2024 per bezoek. *Dagpauwoog, >50 rupsen op brandnetel.

3.2 Waarnemingen 2016-2024 per jaar

In tabel 3 is het totaal aantal individuen per soort per jaar opgenomen. Er zijn in totaal 24 soorten waargenomen en 6.934 individuen geteld. Het aantal waargenomen soorten varieert van 14 (in 2024) tot 23 (2018) per jaar en het aantal getelde individuen per jaar van 386 (2016) tot 1209 (2019). In 2024 zijn 584 vlinders waargenomen.

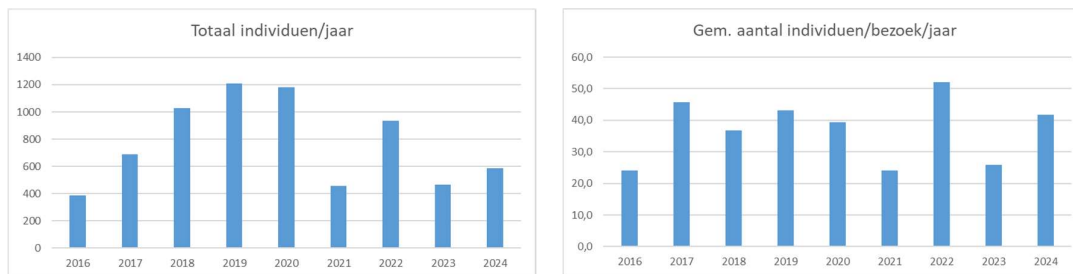
Het gemiddeld aantal individuen per bezoek varieert van 24 (2016, 16 bezoeken en 2021, 19 bezoeken) tot 52 (2022, 19 bezoeken). Dit komt met name ook door het grote aantal individuen op 3 juli 2022, namelijk 266, een recorddag in de waarneemperiode. Er werden die dag 16 soorten waargenomen, alleen op 7 juli 2018 was dit meer, namelijk 17 soorten. Op basis van het totaal aantal individuen waren 2019 en 2020 de 'beste jaren' (figuur 3 links), gecorrigeerd met het aantal bezoeken was dit 2022 (figuur 3 rechts). De aantallen betreffen voornamelijk imago's; alleen van dagpauwoog zijn in meerdere jaren rupsen gevonden. Daarnaast zijn van oranjetipje ook eitjes gevonden. Het gemiddelde aantal in 2024 van 41,9 per bezoek is vooral een gevolg van de hoge aantallen bont zandoogjes in het najaar.

Soort	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	SOM
Zwartsrietdikkopje			1			1	1	1		4
Groot dikkopje		19	4	31	24	7	19	16		120
Koninginnepage			1	1			1			3
Oranjetipje	3	42	29	71	191	59	90	59	9	553
Groot koolwitje	11	8	43	8	23	6	13	9	11	132
Klein koolwitje	57	34	248	311	210	122	169	61	75	1287
Klein geaderd witje	119	104	131	86	52	34	41	31	38	636
Citroenvlinder	8	3	10	10	11	6	2	9	4	63
Kleine vuurvlinder	2	18	32	21	13	1	15	12		114
Eikenpage	1	1	1							3
Boomblauwtje	16	7	23	13	49	4	11	3	3	129
Bruin blauwtje		1	7	8	11	1	2			30
Icarusblauwtje	5	49	72	148	58	3	55	5	3	398
Atalanta	5	27	15	11	17	22	8	9	12	126
Distelvlinder		2	2	23	1		2			30
Dagpauwoog	11	90	32	15	27	35	90	35	56	391
Kleine vos	3	5	2			1				11
Gehakelde aurelia		13	3	4	10	2	16	5		53
Landkaartje	18	51	77	3	2	1	3	1	22	178
Bruin zandooqje	27	44	51	37	52	7	151	73	35	477
Oranje zandooqje	2	8	21	8	11		1	1	3	55
Bont zandooqje	98	125	188	278	260	135	229	130	311	1754
Hooibeestje		36	35	122	157	10	18	7	2	387
Totaal individuen	386	687	1028	1209	1179	457	937	467	584	6934
Aantal bezoeken	16	15	28	28	30	19	18	18	14	186
Gem. ind/bezoek	24,1	45,8	36,7	43,2	39,3	24,1	52,1	25,9	41,7	37,3
Totaal soorten	16	21	23	20	19	17	21	18	14	23

Tabel 3. Totaal aantal individuen dagvlinders per soort per jaar (2016-2024), aantal bezoeken, gemiddeld aantal individuen en totaal soorten per jaar – Balgoyse Wetering west.

Bont zandooqje (1754) en klein koolwitje (1287) zijn het meest waargenomen. Daarna volgen klein geaderd witje (636), oranjetipje (553), bruin zandooqje (477), icarusblauwtje (398), dagpauwoog (391) en hooibeestje (387). Van landkaartje, boomblauwtje, groot koolwitje, groot dikkopje, kleine vuurvlinder en atalanta zijn tussen de 110 en 180 individuen geteld. Zwartsrietdikkopje, koninginnepage eikenpage (4, 3 en 3) zijn het minst waargenomen. Van de overige soorten ligt het totaal aantal individuen van 2016 t/m 2024 tussen 11 en 63.

Figuur 3. Totaal aantal individuen/jaar en gemiddeld aantal individuen/bezoek/jaar 2016 t/m 2024.

3.3 Afname graslandsoorten

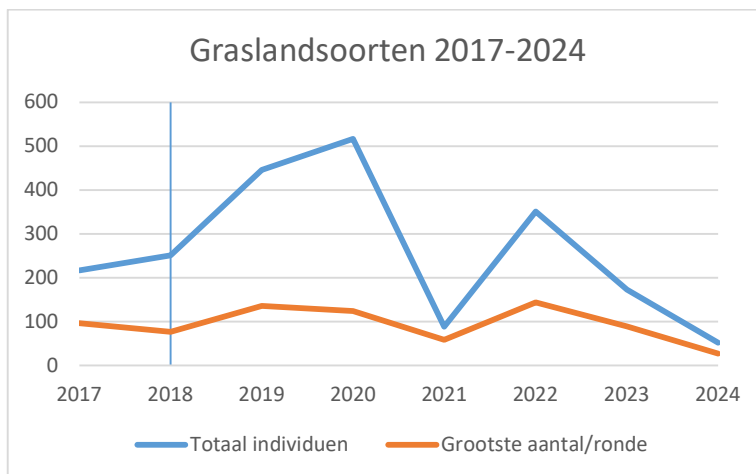
Het totaal aantal individuen van alle waargenomen soorten in 2021, 2023 en 2024 was veel lager dan van 2016 t/m 2020 en 2022 (figuur 3). Dit geldt met name voor de graslandsoorten. Van acht graslandsoorten is in tabel 4 het totaal aantal getelde individuen per jaar opgenomen, naast het grootste aantal getelde individuen per soort per jaar op één ronde. Op basis van het totaal aantal getelde individuen was 2024 voor 6 soorten het slechtste jaar (laagste totalen; roze).

In 2022 was, na een dip in 2021, sprake van enig herstel van graslandsoorten (figuur 4); het totaal aantal getelde individuen van de 8 soorten was (véél) hoger in 2022 dan in 2021. Dit gold voor alle soorten, vooral voor bruin zandoogje (tevens grootste aantal op één ronde in alle jaren). Ook van groot dikkopje, oranjetipje, kleine vuurvlieder en icarusblauwtje waren de totaal aantallen in 2022 redelijk op niveau. Voor bruin blauwtje, oranje zandoogje en hooibeestje waren de totaal aantallen in 2022 nog relatief laag.

Groot dikkopje, kleine vuurvlieder en bruin blauwtje zijn in 2024 geheel niet waargenomen in het onderzoeksgebied. Van oranjetipje is het aantal individuen in 2024 (9) mogelijk lager vanwege het geringe aantal bezoeken in april en mei. De aantallen van icarusblauwtje (evenveel als in 2021) en hooibeestje waren in 2024 zeer laag, maar ook bruin zandoogje zit aan de lage kant. Oranje zandoogje scoort met 3 iets beter dan in de jaren 2021 t/m 2023, maar het aantal is lager dan eerdere jaren.

Soort	Totaal aantal getelde individuen									Grootste aantal op één ronde								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Groot dikkopje	0	19	4	31	24	7	19	16	0	0	11	2	16	12	4	11	8	0
Oranjetipje	3	42	29	71	191	59	90	59	9	2	16	14	41	29	18	28	34	6
Kleine vuurvlieder	2	18	32	21	13	1	15	12	0	1	6	6	8	5	1	4	4	0
Bruin blauwtje	0	1	7	8	11	1	2	0	0	0	1	2	2	5	1	1	0	0
Icarusblauwtje	5	49	72	148	58	3	55	5	3	2	13	16	39	21	2	29	2	1
Bruin zandoogje	27	44	51	37	52	7	151	73	35	14	33	13	8	20	28	65	35	16
Oranje zandoogje	2	8	21	8	11	0	1	1	3	2	8	12	4	9	0	1	1	2
Hooibeestje	0	36	35	122	157	10	18	7	2	0	8	11	18	23	4	5	5	2
Totaal	39	217	251	446	517	88	351	173	52	21	96	76	136	124	58	144	89	27

Tabel 4. Graslandsoorten: totaal aantal getelde individuen per soort per jaar (links) en grootste aantal individuen op één ronde per jaar (rechts). Roze: laagste aantallen per soort in alle jaren; geel: hoogste aantallen per soort in alle jaren.

Figuur 4. Graslandsoorten: totaal aantal individuen/jaar en maximum aantal individuen op een ronde/jaar 2017 t/m 2024 (totaal voor 8 graslandsoorten, zie tabel 4). Rechts: kleine vuurvlieder, 7 oktober 2023.

4 Macrovlinders

4.1 Resultaten 2024

In 2024 zijn 11 soorten macrovlinders waargenomen (tabel 5). Stro-uiltje is het meest gezien (99 individuen). Dit jaar is de soort landelijk veel meer gezien dan voorgaande jaren. Gestreepte goudspanner (9), bruine grijsbandspanner (7), gewone bandspanner (5) en lieveling (5) zijn regelmatig waargenomen. Van gele agaatspanner en witte grijsbandspanner werden 2 individuen gezien. Van enkele soorten is slechts één individu waargenomen: bosspanner, sint-jacobsvlinder en gamma-uil. Van sint-jacobsvlinder zijn in 2024 geen rupsen gevonden, er is echter niet intensief gezocht het natuurontwikkelingsgebiedje in de hoek van de Drutenseweg en de Van Cittersweg. Dit deel is steeds minder toegankelijk als gevolg van de voortgaande successie; het gebiedje groeit langzaam dicht. Waarschijnlijk is hierdoor het aantal waardplanten (jacobskruiskruid) afgenomen. De enige waarneming van een imago was echter noordelijker, langs de Balgoyse Wetering ter hoogte van de poel.

Balgoyse Wetering - west	24														Totaal		
	21-jan	1-mrt	7-mei	18-mei	6-jun	21-jun	28-jun	7-jul	19-jul	12-aug	24-aug	31-aug	6-sep	15-sep		20-sep	12-okt
Macrovlinders																	
Lieveling - <i>Timandra comae</i>											1	1	2				4
Bosspanner - <i>Scopula immutata</i>														1			1
Gewone bandspanner - <i>Epirrhoe alternata</i>						1		1	1	1				1			5
Gestreepte goudspanner - <i>Camptogramma bilineata</i>				3	3	1		1	1								9
Gele agaatspanner - <i>Gandaritis pyraliata</i>					1	1											2
Grote voorjaarsspanner - <i>Agriopis marginaria</i>		1															1
Bruine grijsbandspanner - <i>Cabera exanthemata</i>			2	1	2		1	1									7
Witte grijsbandspanner - <i>Cabera pusaria</i>								1	1								2
Sint-jacobsvlinder - <i>Tyria jacobaeae</i>						1											1
Stro-uiltje - <i>Rivula sericerealis</i>				12				52		10	11	9	5				99
Gamma-uil - <i>Autographa gamma</i>				1													1
Totaal individuen	0	1	2	17	6	3	2	2	55	2	12	12	11	7	0	0	132
Soorten	0	1	1	4	3	3	2	2	4	2	3	2	2	3	0	0	11

Tabel 5. Aantal individuen macrovlinders 2024 per bezoek.

4.2 Waarnemingen 2013-2024 per jaar

In tabel 6 is het totaal aantal individuen per soort per jaar opgenomen. Er zijn in het onderzoeksgebied in totaal 40 soorten waargenomen en 591 individuen geteld.

Over het algemeen betreft het toevallige waarnemingen (één of enkele per jaar). Met name gestreepte goudspanner, sint-jacobsvlinder en bruine daguil zijn regelmatig gezien, lieveling en gamma-uil in mindere mate. Opvallend is het grote aantal bruine daguilen in 2020 en het grote aantal stro-uiltjes in 2024 (daarvoor slechts eenmaal waargenomen).

Sint-jacobsvlinder is in 2023 veel minder waargenomen dan in 2021 en 2022. Waarschijnlijk komt dit door het dichtgroeien van het natuurontwikkelingsgebiedje in de zuidoosthoek van de Drutenseweg en Van Cittersweg met struweel, waardoor jacobskruiskruid (waardplant) minder aanwezig is (en het terrein minder goed begaanbaar).

In 2020 en 2021 is enkele keren gesmeerd langs het boerenpad en het pad langs de wetering (beide ten noorden van de Drutenseweg), waarbij 13 soorten op smeer zijn waargenomen. Op 1 en 7 maart 2024 is twee keer gesmeerd langs het boerenpad, echter zonder enig resultaat.

Van de graslandsoorten onder de waargenomen soorten, metaalvlinder, sint-jansvlinder, lieveling, bosspanner, zuringspanner, klaverspanner, sint-jacobsvlinder en bruine daguil, zijn met name beide laatste soorten in recente jaren niet of nauwelijks meer gezien, na eerder grotere aantallen.

Bosspanner, 15 september 2024

Gewone bandspanner, 28 juni 2024

Gele agaatspanner, 21 juni 2024

Stro-uiltje, 31 augustus 2024

Balgoyse Wetering - west: macrovlinders	13	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Totaal
1 Metaalvlinder - Adscita statice			1								1
2 Sint-jansvlinder - Zygaena filipendulae				2		1	1	1			5
3 Braamvlinder - Thyatira batis									4		4
4 Gele eenstaart - Watsonalla binaria					2						2
5 Lieveing - Timandra comae		1	3	4	2		2			4	16
6 Bosspanner - Scopula immutata										1	1
7 Grije stipspanner - Idaea aversata						1					1
8 Zuringspanner - Lythria cruentaria					3						3
9 Gewone bandspanner - Epirrhoe alternata				1						5	6
10 Bosbandspanner - Epirrhoe rivata			1	1					3		5
11 Gestreepte goudspanner - Campptogramma bilineata				1	4	7	9	6	19	9	55
12 Gele agaatspanner - Gandaritis pyraliata										2	2
13 Kleine wintervlinder - Operophtera brumata	1							4	2		7
14 Gerande spanner - Lomaspilis marginata				1							1
15 Klaverspanner - Chiasmia clathrata						1					1
16 Hagedoornvlinder - Opisthograptis luteolata								1			1
17 Grote voorjaarsspanner - Agriopsis marginaria										1	1
18 Bruine grijsbandspanner - Cabera exanthemata										7	7
19 Witte grijsbandspanner - Cabera pusaria							5	3		2	10
20 Kleine beer - Phragmatobia fuliginosa						1					1
21 Sint-jacobsvlinder - Tyria jacobaeae			2	2	1	14	86	144	6	1	256
22 Bruine daguil - Euclidia glyphica				4	40	1	1				46
23 Stro-uiltje - Rivula sericerealis								1		99	100
24 Grote worteluil - Agrotis ipsilon						1					1
25 Volgeling - Noctua comes						4					4
26 Huismoeder - Noctua pronuba						2					2
27 Vierkantvlekuil - Xestia xanthographa						1					1
28 Groente-uil - Lacanobia oleracea						1					1
29 Eikenuiltje - Dryobotodes eremita						3					3
30 Roodkopwinteruil - Conistra erythrocephala						1	1				2
31 Bosbesuil - Conistra vaccinii							8				8
32 Bruine herfstuil - Agrochola circellaris						1					1
33 Populierengouduil - Xanthia ocellaris						1					1
34 Piramidevlinder - Amphipyra pyramidea						4					4
35 Agaatvlinder - Phlogophora meticulosa						2					2
36 Zandhalmuiltje - Mesoligia furuncula						2					2
37 Dwerghuismoeder - Panemeria tenebrata			1			2					3
38 Zilverstreep - Deltote bankiana								3			3
39 Getekende gamma-uil - Macdunnoughia confusa				1							1
40 Gamma-uil - Autographa gamma		1	3	2	2	4		3	4	1	20
Waarnemingen	1	2	11	7	19	99	112	169	39	132	591
Soorten	1	1	6	5	8	22	8	11	7	10	40

Tabel 6. Totaal aantal individuen macrovlinders per soort per jaar (2016-2024) - Balgoyse Wetering west. Goudkleurig: waarnemingen op smeer.

Bruine grijsbandspanner, 7 mei 2024

Gerande spanner, 8 juni 2018

5 Microvlinders

5.1 Resultaten 2024

In 2024 zijn 24 soorten microvlinders waargenomen en 65 individuen (tabel 7). Hiervan zijn van 14 soorten mineervlinders uitsluitend mijnen gevonden. Daarnaast zijn van 9 soorten imago's waargenomen van bladrollers (3 soorten) en grasmotten (6 soorten). Het aantal waargenomen imago's is relatief laag, omdat er in 2024 niet systematisch is gezocht naar microvlinders. Dit betreft deels zichtwaarnemingen en deels 'handvangsten met potje' (er is bijvoorbeeld niet gesleept).

Balgoyse Wetering - west	24											Totaal
	21-jan	6-jun	21-jun	7-jul	19-jul	12-aug	24-aug	31-aug	15-sep	20-sep	12-okt	
Microvlinders												
Meidoornmineermot - Stigmella hybnerella											8	8
Maagdelijke mineermot - Stigmella microtheriella											1	1
Boogjesmineermot - Stigmella oxyacantella											1	1
Meidoornhoekmineermot - Stigmella perpygmaeella											1	1
Pruimenballonmot - Stigmella plagicolella											11	11
Meidoornzebramot - Parornix anglicella											3	3
Spaanse aakvouwmot - Phyllonorycter acerfoliella									1			1
Hazelaarblaasmot - Phyllonorycter coryli											1	1
Hazelaarvouwmot - Phyllonorycter nicellii											1	1
Meidoornvouwmot - Phyllonorycter oxyacanthae											7	7
Gewone eikenvouwmot - Phyllonorycter querqufoliella	1											1
Sleedoornvouwmot - Phyllonorycter spinicolella											3	3
Hangmatmot - Lyonetia clerkella											1	1
Hopprachtmot - Cosmopterix zieglerella								1				1
Brandnetelbladroller - Celypha lacunana		1	4									5
Paardenbloembladroller - Celypha striana			1									1
Loofboombladroller - Gypsonoma dealbana				1								1
Gewone grasmot - Chrysoteuchia culmella			1									1
Bleke grasmot - Crambus perllella					3							3
Variabele grasmot - Agriphila tristella							3	2				5
Waterleliemot - Elophila nymphaeata						1						1
Bonte valkmot - Evergestis pallidata		2										2
Parelmoermot - Pleuroptya ruralis										1		1
Verzameloorten												
Stigmella aurella / splendidissima											2	2
Grasmot onbekend					2							2
Totaal individuen	1	3	6	1	5	1	3	3	1	1	40	65
Soorten	1	2	3	1	1	1	1	2	1	1	11	24
Verzameloorten					1						1	2

Tabel 7. Aantal individuen microvlinders 2024 per bezoek. Goudkleurig: mijnen; rest imago's.

5.2 Waarnemingen 2016-2024 per jaar

In tabel 8 is het aantal individuen per soort per jaar opgenomen (tabel 8). Er zijn in totaal 70 soorten microvlinders waargenomen en 586 individuen geteld. Hiervan zijn (met name in 2021, 2022 en 2024) van 46 soorten mineervlinders uitsluitend mijnen gevonden (in 2023 is er niet specifiek naar gezocht). Hieronder zijn één soort purpermot (*Eriocraniidae*), 13 soorten dwergmineermotten (*Nepticuloidea*), 3 soorten vlekmineermotten (*Tischeriidae*), 4 soorten ooglapmotten (*Bucculatricidae*), 15 soorten mineermotten (*Gracillarioidea*), één soort venstermineermot (*Bedelliidae*), één soort sneeuwmot (*Lyonetiidae*), één soort kokermot (*Coleophoridae*) en één soort prachtmot (*Cosmopterigidae*).

Van de soorten met imago's gaat het om één langsprietmot (*Adeloidea*), één soort echte mot (*Tineidae*), één soort palpmot (*Gelechiidae*), 4 bladrollers (*Tortricoidea*), één soort lichtmot (*Pyralidae*) en 14 soorten grasmotten (*Crambidae*). Daarnaast zijn één soort zakdrager (*Tineoidea*), 3 soorten spinselmotten (*Yponomeutoidea*) en 1 soort kokermot (*Coleophoridae*) waargenomen. Met name gewone grasmot is regelmatig waargenomen.

Boogjesmineermot, 12 oktober 2024 (op meidoorn)

Pruimenballonmot, 12 oktober 2024 (op sleedoorn)

Sleedoornvouwmot, 12 oktober 2024 (op sleedoorn)

Hopprachtmot, 21 oktober 2022

Balgoyse Wetering - west: microvlinders	13	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Totaal
Eikenpurpermot - Dysierocrania subpurpurella								3			3
Rozenblaasmijnmot - Ectoedemia angulifasciella								1			1
Bramenblaasmijnmot - Ectoedemia rubivora							1	1			2
Akenmineermot - Stigmella aceris							8	2			10
Bruine rozenmineermot - Stigmella anomalella							7	11			18
Boogjeseikenmineermot - Stigmella basiguttella							1	1			2
Hazelaarmineermot - Stigmella floslactella					1	1					2
Meidoornmineermot - Stigmella hyberella								7		8	15
Maagdelijke mineermot - Stigmella microtheriella							22	3		1	26
Boogjesmineermot - Stigmella oxycantella								4		1	5
Meidoornhoekmineermot - Stigmella perpygmaeella							4	1		1	6
Pruimenballonmot - Stigmella plagiolella							6	4		11	21
Spiraalmineermot - Stigmella prunetorum							4				4
Bladrandberkenmineermot - Stigmella sakhalinella								1			1
Gewone wilgmineermot - Stigmella salicis							2	3			5
Populierenmineermot - Stigmella trimaculella							2	3			5
Pinksterbloemlangsprietmot - Cauchas rufimitrella		1									1
Gele bramenvlekmot - Coptotricha marginea							1	13			14
Bruine eikenvlekmot - Tischeria dodonaea							2				2
Gewone eikenvlekmot - Tischeria ekebladella							4	12	1		17
Donker kroeskopje - Nemapogon wolffiella							21				21
Gewone zakdrager - Psyche casta								1			1
Meidoornoglapmot - Bucculatrix bechsteinella								1			1
Berkenoglapmot - Bucculatrix demaryella								1			1
Vuilboomoglapmot - Bucculatrix frangutella							1				1
Lindeoglapmot - Bucculatrix thoracella							1				1
Meidoornzebramot - Parornix angicella							2			3	5
Gewone zeboramot - Parornix devoniella							2				2
Wilgenslakkenspoormot - Phyllocnistis saligna								1			1
Eenstipslakkenspoormot - Phyllocnistis unipunctella								2			2
Spaanse aakvouwmot - Phyllonorycter acerifoliella										1	1
Hazelaarblaasmot - Phyllonorycter coryli										1	1
Vruchtboomvouwmot - Phyllonorycter corylifoliella							6				6
Haagbeukblaasmijnmot - Phyllonorycter esperella								2			2
Hazelaarvouwmot - Phyllonorycter nicellii							11	1		1	13
Meidoornvouwmot - Phyllonorycter oxycanthae							4	8		7	19
Gewone eikenvouwmot - Phyllonorycter querqufoliella							2	6		1	9
Wilgenvouwmot - Phylloprocyter salicicolella							2	4			6
Sleedoornvouwmot - Phyllonorycter spinicolella								7		3	10
Haagbeukvouwmot - Phyllonorycter tenerilla								1			1
Berkenvouwmot - Phyllonorycter ulmifoliella								1			1
Kardinaalsmutsstippelmot - Yponomeuta cagnagella							1	1	1		3
Meidoornstippelmot - Yponomeuta padella							13	2	5		20
Wilgenstippelmot - Yponomeuta rorella								56	9		65
Potloodmot - Bedellia somnulentella							3				3
Hangmatmot - Lyonetia clerkella							1	2		1	4
Herfstkortvleugelmot - Diurnea lipsiella								2			2
Braamkokermot - Coleophora potentilla								1			1
Geelkopprunuskokermot - Coleophora spinella								1			1
Hopprachtmot - Cosmopterix zieglereella							3	2		1	6
Gloriemot - Chrysoethia drurella								1			1
Brandnetelbladroller - Celypha lacunana								1	2	5	8
Paardenbloembladroller - Celypha striana										1	1
Loofboombladroller - Gypsonoma dealbana										1	1
Brandnetelmot - Anthophila fabriciana								1	1		2
Distelhermelijntje - Myelois circumvoluta		1									1
Gewone grasmot - Chrysoteuchia culmella		1	2				49	26	7	1	86
Zilverstreepgrasmot - Crambus pascuella							1				1
Vroege grasmot - Crambus lathoniellus									2		2
Bleke grasmot - Crambus perlilla		1					5	5	1	3	15
Smalle wittijngrasmot - Agriphila selasella									7	4	11
Blauwooggrasmot - Agriphila straminella							1		3		4
Variabele grasmot - Agriphila tristella							1	17	2	5	25
Waterleliemot - Elophila nymphaeata		1	1				1			1	4
Egelskopmot - Nymphula nitidulata				1	1						2
Bonte valkmot - Evergestis pallidata										2	2
Bonte brandnetelmot - Anania hortulata									4		4
Oranje kruidenmot - Udea ferrugalis									1		1
Parelmoermot - Pleuroptya ruralis							2			1	3
Luipaardlichtmot - Nomophila noctuella				1							1
Verzamelsoorten											
Stigmella aurella / splendissimella							12	11	2	2	27
Stigmella ruficapitella								1			1
Stigmella spec.							1				1
Phylloproctoctor spec.								2			2
Stippelmot onbekend - Yponomeuta spec.		1					1				2
Kokermot onbekend								1			1
Bladroller onbekend									1		1
Agriphila spec. (grasmot spec.)			1								1
Grasmot onbekend										2	2
Microvinder onbekend								2	1		3
Totaal waarnemingen	0	5	5	1	2	1	214	245	48	65	586
Soorten	0	4	3	1	2	1	37	43	14	23	71
Verzamelsoorten	1	1					4	2	3	2	10

Tabel 8. Totaal aantal individuen macrovlinders per soort per jaar (2016-2024) - Balgoyse Wetering west. Goudkleurig: mijnen; rest imago's, zakken (zakdragers), rupsen/spinselnesten (stippelmotten), kokers kokermotten).

Brandnetelbladroller, 21 juni 2024

Loofboombbladroller, 7 juli 2024

Waterleliemot, 12 augustus 2024

Bonte valkmot, 8 juni 2024

6 Korte samenvatting

Bezoeken

In 2024 zijn 17 bezoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied Balgooyse Wetering west. In de gehele periode 2016-2024 zijn in totaal 206 bezoeken uitgevoerd. Het noordelijk deel van Balgooyse Wetering west boven de Drutenseweg is vaker bezocht dan het zuidelijk deel.

Dagvlinders

Van 2016 t/m 2024 zijn in totaal 24 soorten dagvlinders waargenomen met 6.934 individuen. In 2024 zijn 14 soorten waargenomen, waarvan bont zandoogje, klein koolwitje en dagpauwoog het meest. Oranjetipje is, mede vanwege het lage aantal bezoeken in april en mei, weinig gezien. De aantallen klein en klein geaderd witje waren vrij laag, beide soorten kwamen net als in 2023 pas laat op gang. Het aantal blauwtjes, bruin zandoogjes, oranje zandoogjes en hooibeestjes was erg laag in 2024. Dikkopjes, bruin blauwtje en kleine vuurvlinders zijn niet waargenomen in 2024. Naast imago's zijn in 2024 rupsen gevonden van dagpauwoog op brandnetel.

Dagvlinders: afname graslandsoorten

Er is duidelijk sprake van een afname van het aantal soorten en individuen van graslandvlinders in het onderzoeksgebied. Van 2017 t/m 2020 kwamen acht soorten graslandvlinders in redelijk grote aantallen voor in het onderzoeksgebied (van in totaal 217 individuen in 2017 tot maximaal 517 individuen in 2020). In 2021 werden van zeven soorten in totaal 88 individuen geteld (geen oranje zandoogjes). In 2022 was er een opleving tot in totaal 351 individuen van alle acht soorten. In 2023 werden in totaal 173 individuen gezien van zeven soorten (geen bruin blauwtjes) en in 2024 in totaal slechts 52 individuen van vijf soorten. Groot dikkopje, kleine vuurvlinder en bruin blauwtje werden in 2024 geheel niet waargenomen in het onderzoeksgebied. Van oranjetipje was het aantal individuen in 2024 mogelijk lager vanwege het geringe aantal bezoeken in april en mei. De aantallen van icarusblauwtje (evenveel als in 2021) en hooibeestje waren in 2024 zeer laag, maar ook bruin zandoogje zit aan de lage kant. Oranje zandoogje scoort iets beter dan in de jaren 2021 t/m 2023, maar het aantal is lager dan eerdere jaren.

Macrovlinders

Van 2013 t/m 2024 zijn in totaal 40 soorten macrovlinders waargenomen met 591 individuen. In 2024 zijn 11 soorten macrovlinders waargenomen, waarvan stro-uiltje het meest. Andere soorten die in 2024 vaker zijn waargenomen zijn gestreepte goudspanner, bruine grijsbandspanner, gewone bandspanner, lieveling, gele agaatspanner en witte grijsbandspanner. Er was in 2024 slechts één waarneming van sint-jacobsvlinder en gamma-uil. Van sint-jacobsvlinder zijn in 2024 geen rupsen gevonden, mogelijk door verruiging van het natuurontwikkelingsgebiedje in de hoek van de Drutenseweg en de Van Cittersweg waarbij de waardplant (jacobskruiskruid) langzaam verdwijnt.

Microvlinders

Van 2016 t/m 2024 zijn in totaal 70 soorten microvlinders waargenomen met 586 individuen. Hiervan zijn van 14 soorten mineervlinders uitsluitend mijnen gevonden. Daarnaast zijn van 9 soorten imago's waargenomen van bladrollers (3 soorten) en grasmotten (6 soorten). In 2024 is minder intensief naar microvlinders gezocht dan in eerdere jaren.

Referenties

- Hollander, H., 2009. Inventarisatie Balgoyse Wetering, Wijchen 2009 en overige faunistische waarnemingen in de periode 2004-2009.
- Hollander, H., 2016. Dagvlinderwaarnemingen Balgoyse Wetering, 2016.
- Hollander, H., 2017. Dagvlinderwaarnemingen Balgoyse Wetering (west), 2017.
- Hollander, H., 2021. Dagvlinderwaarnemingen Balgoyse Wetering (west) 2016-2021. Inclusief dagactieve macro-nachtvlinders en macro-nachtvlinders op smeer. Rapport 41.
- Hollander, H., 2023. Dagvlinderwaarnemingen Balgoyse Wetering (west en oost) 2016-2022. Rapport 43.
- Hollander, H. 2023. Waarnemingen van dagvlinders en dagactieve macro- en microvlinders Balgoyse Wetering 2023. Rapport 45.

Variabele grasmot, 31 augustus 2024